

ပုဂံခေတ်ဦး ဗုဒ္ဓဝင် မွန်မင်စာများ လေ့လာချက်

ညိမ်းညိမ်း*

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းတွင် ပုဂံခေတ်ဦးက ရေးထိုးခဲ့သော ဗုဒ္ဓဝင် မွန်မင်စာများကို စုစည်းတင်ပြထားပါသည်။ နဂါးရုံဘုရား၊ ပုထိုးသားများဘုရားနှင့် ရာဇကုမာရ် ဂူပြောက်ကြီးဘုရားမှ ဗုဒ္ဓဝင် မွန်မင်စာများကို ဆက်စပ်ကာ တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံခေတ်ဦးကာလက ဗုဒ္ဓဝင်လာ အကြောင်းအရာတို့ကို နှစ်သက် ရာရာ ရွေးနုတ်ပြီး စိတ်ပါဝင်စားစွာ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြပုံတို့ကို လေ့လာထား ပါသည်။ ပုဂံသားတို့ နှစ်သက်ခဲ့သော ဗုဒ္ဓဝင်မှတ်တမ်းများနှင့် မျက်မှောက်ခေတ် ဗုဒ္ဓဝင် မှတ်တမ်းများကို ဆက်စပ်လေ့လာနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ- ပုဂံခေတ်ဦး ဗုဒ္ဓဝင် မွန်မင်စာများ၊ အကြောင်း အရာပိုင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ပုံ၊ အနှစ်ချုပ်စွမ်းရည်။

နိဒါန်း

စာပေသည် လူမျိုးတစ်မျိုး နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေးတို့ကို သမိုင်းမှတ်တမ်းတင်ရာတွင် အဓိက ကျသည်။ ပုဂံခေတ်တွင် ဗုဒ္ဓစာပေကို အခြေခံကာ မွန်စာပေအရေးအသား စတင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သဖြင့် ဘာသာနှင့်စာပေသည် အတူယှဉ်လျက် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုး စည်ပင် လာသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေကို မှတ်တမ်းပြုရာမှ အခြားသော စာပေအရေးအသားများလည်း တိုးတက်လာခဲ့သည်။ အခြေကျလာခဲ့သည်။ ပုဂံခေတ်ဦးတွင် ကျောက်စာ ရေးထိုးကာ အလှူမှတ်တမ်းတင်ခြင်း အလေ့အထ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ဘုရား ဂူ ကျောင်း တို့ကို လှူဒါန်းရာ၌ ဗုဒ္ဓဝင်မှတ်တမ်းများ ရေးဆွဲရာမှ ထိုပန်းချီပုံတို့ကို ညွှန်းသော ပုံညွှန်းစာများလည်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။

ထိုသို့ ဘုရား၊ ဂူ၊ ကျောင်း နံရံတို့တွင် မင်ဖြင့် ရေးသားထားသော စာများကို မင်စာဟု ခေါ်သည်။ ဘုရားတည်၊ ကျောင်းဆောက်၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုသူ များသည် မိမိတို့ လှူဒါန်းထားသော သာသနိကအဆောက်အအုံများတွင် ဗုဒ္ဓဝင်၊ ဒီပဝင်၊ မဟာဝင်နှင့် ငါးရောင်ငါးဆယ်ဇာတ်နိပါတ် ပန်းချီများကို ဘုရားနံရံများ၊ မျက်နှာကြက်များ၊ မုခ်ခုံးများတွင် ရေးဆွဲကြသည်။ ထိုရုပ်ပုံများမှ အကြောင်း အရာတို့ကို ဖော်ညွှန်းပြသော ပုံညွှန်းစာများကို မင်ဖြင့် ရေးသားကြသည်။ ပုဂံ

* ဒေါက်တာ၊ ပါမောက္ခ၊ မြန်မာစာဌာန၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်

ခေတ်ဦးကာလတွင် မင်စာတို့ကို မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးပြီး ပုဂံခေတ်လယ် ကာလတွင် မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားမှတ်တမ်းတင်လာကြသည်ကို လောကထိပ်ပန် မင်စာတွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။

ပုဂံခေတ်ဦးအခါက ကျောက်စာတို့သည် အလှူမှတ်တမ်းတို့ အသွင်ကို ဆောင်ပြီး မင်စာတို့ကမူ ပိဋကတ်တော်ဆိုင်ရာ သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာတို့ကို ဖော်ပြသော မှတ်တမ်းအသွင်ကို ဆောင်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ကို မွန်ဘာသာဖြင့် မှတ်တမ်း တင်နိုင်ရန် ပိဋကတ်စာပေကို ကျွမ်းကျင်နွဲ့စပ်ရန် လိုအပ်သည့်အပြင် မွန်ဘာသာကို တတ်ကျွမ်းပိုင်နိုင်ရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။

ထို့အပြင် ပုံညွှန်းစာအဖြစ် လိုရင်းအချက်ကို ရေးသားနိုင်ရန် အနှစ်ချုပ် စွမ်းရည်ရှိရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ မူရင်းဗုဒ္ဓဝင်လာ အကြောင်းအရာကို ပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင် သိထားမှသာ မှတ်တမ်းတင်ရာတွင် အနှစ်ချုပ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဝင် မင်စာရေးထိုးသူတို့သည် မည်သည့်အချက်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ နှစ်ခြိုက်ကြောင်း၊ မည်သို့ အနှစ်ချုပ်သင့်ကြောင်း သိရှိသူများ ဖြစ်သည့်အလျောက် သူတို့ရေးသား ခဲ့သော မွန်မင်စာတို့သည် ပုဂံခေတ်ဦး ဗုဒ္ဓဝင်စာပေများအဖြစ် ရပ်တည်နေပေသည်။

ဤစာတမ်းတွင် နဂါးရုံဘုရား၊ ပုထိုးသားများဘုရားနှင့် ရာဇကုမာရ် ဂူပြောက်ကြီးဘုရားတို့မှ ဗုဒ္ဓဝင်မင်စာများကို ဆက်စပ်တင်ပြလျက် ဗုဒ္ဓဝင်မှတ်တမ်း တစ်ခုအသွင်ဖြင့် လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ပုဂံခေတ်ဦးကာလက ဗုဒ္ဓစာပေကို မှတ်တမ်းတင်သူတို့ ရွေးချယ်တင်ပြသော အကြောင်းအရာ အသီးသီးတို့ကို နှိုင်းယှဉ် လေ့လာထားပါသည်။

နဂါးရုံလိုဏ်ဂူဘုရားသည် မြင်းကပါဒေသ နန်းဘုရား၏ တောင်ဘက်တွင် တည်ရှိပြီး ကျန်စစ်သားမင်း (၁၀၈၄-၁၁၁၃)၏ ခေတ်ဦးပိုင်း ကောင်းမှုကုသိုလ် ဖြစ်သည်။ မွန်တို့၏လက်ရာဖြစ်ပြီး အာနန္ဒာစေတီနှင့် ဆင်သည်။ စောလူးမင်း၏ ရန်မှ ရှောင်ရှားနေစဉ်ကာလက ခိုလှုံရာနေရာအဖြစ် တည်ခဲ့သော ဘုရား ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ နဂါးရုံလိုဏ်ဂူဘုရားအတွင်း ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်တို့ကို နဂါးရုံအသွင် တည်ထားခဲ့ပြီး ကော်ရစ်တာတွင် ဆေးရေးပန်းချီများ တည်ရှိသည်။

ပုထိုးသားများ ဂူဘုရားသည် ၁၁ ရာစု အစောပိုင်းက တည်ထားသည့် စေတီ ဖြစ်သည်။ နတ်လှောင်ကျောင်း၏ အနောက်ဘက်တွင် တည်ရှိသည်။ တောင်သူကြီးမင်း (သို့မဟုတ်) ညောင်ဦး စောရဟန်းမင်း၏ ကောင်းမှုဟု အစဉ်အလာအားဖြင့် မှတ်ယူ ခဲ့သော စေတီပေါက် ဂူဘုရားတစ်ဆူ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဂူဘုရားပုံသဏ္ဍာန်နှင့် အတွင်းနံရံရှိ မွန်မင်စာတို့အရ ၁၁ ရာစု ခေတ်နှောင်း ဖြစ်မည်ဟု သတ်မှတ်ကြသည်။

စောလူးမင်းလက်ထက် တည်ထားခဲ့သည်ဟုလည်း သတ်မှတ်ကြသည်။ ဤဘုရား၏ ထူးခြားချက်မှာ သထုံဒေသရှိ မွန်လက်ရာစေတီတို့နှင့် တူနေခြင်း ဖြစ်သည်။ ပန်းချီဆေးရေးများသည်လည်း မွန်တို့၏ဟန်ပင် ဖြစ်သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းလက်ထက်တွင် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းသည့် အထောက်အထားများတွေ့ရပြီး ဗုဒ္ဓဝင် အကြောင်းအရာတို့ကို မွန်မင်စာတို့ဖြင့် စေ့စေ့စုံစုံ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

မြင်းကပါ ဂူပြောက်ကြီးဘုရားကို မြင်းကပါအရပ်၏ မြောက်ဘက်တွင် ရာဇကုမာရ် တည်ထားခဲ့သည်။ အေဒီ ၁၁၁၃ ခုနှစ်တွင် တည်ထားခဲ့ပြီး အိန္ဒိယဟန် ဖြစ်သည်။ အလင်းရောင် ရယူသည့် ပုံစံမှာမူ မွန်လက်ရာများတွင် စံနမူနာပင် ဖြစ်သည်။ နံရံဆေးရေးပန်းချီများစွာ တွေ့ရှိရသည်။

စာတမ်းရှင်အနေဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဖြစ်တော်စဉ်ကို အခြေခံကာ ဗုဒ္ဓဝင် မွန်မင်စာ တို့ကို လေ့လာတင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်စဉ်များကို ဟောကြားခြင်းအကြောင်း

ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားလောင်းသည် ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားထံပါးတွင် သုမေဓာ ရသေ့အဖြစ် ဗျာဒိတ်ခံယူပြီး လေးသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတစ်သိန်းပတ်လုံး ပါရမီဖြည့်ကျင့် ခဲ့သည်။ ဘုရားအဖြစ်ကို ရရှိပြီးနောက် ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်သည်အထိ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော ဖြစ်တော်စဉ် အစုံအလင် တို့ကို ဗုဒ္ဓဝင်အဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဝင်အကြောင်းအရာတို့ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ မြတ်စွာဘုရားသည် ကပိလဝတ်ပြည်၊ နိဂြောဓာရုံ ဥယျာဉ်တော်တွင် သာကီဝင် ဆွေတော်မျိုးတော် အပေါင်းတို့ကို ရေအစုံ မီးအစုံ ယမိုက်ပြာဠိဟာ ပြုပြီးနောက် ရတနာစင်္ကြံဖန်တီးကာ လူးလာစုန်ဆန်ကြွ၍ တရားဟောကြားသည်။ ထိုအချိန်တွင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်တွင် သီတင်းသုံးနေသော ရှင်သာရိပုတ္တရာ ကိုယ်တော်မြတ်က မြတ်စွာဘုရား၏ ဖြစ်စဉ်ကျင့်ထုံး အားလုံးကို ဟောကြားပါရန် တောင်းပန်လျှင် ကောင်းမည်ဟု စိတ်အကြံရသဖြင့် ကောင်းကင်ခရီးမှ နောက်ပါ ရဟန်းငါးရာတို့ဖြင့် ကြွလာသည်။ ရောက်လျှင် မြတ်စွာဘုရားအား ရှိခိုးလျက် ဘုရား ဆုတောင်းပုံ၊ ပါရမီဖြည့်တော်မူပုံ စသည်တို့ကို ဟောကြားရန် တောင်းပန် လျှောက်ထားလေသည်။

ထိုအခါ ဘုရားရှင်သည် ရှင်သာရိပုတ္တရာကိုယ်တော်မြတ်ကို သက်သေပြုကာ လူပရိသတ်အပေါင်းနှင့်တကွ စကြာဝဠာ တိုက်တစ်သောင်းရှိ နတ်ဗြဟ္မာတို့အား ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဗုဒ္ဓာနုဘာဝတရားအာနုဘော်ကိုပြကာ ဗုဒ္ဓဝံသ မဟာသမိုင်း

တော်ကြီးကို ဂါထာပေါင်း (၁၄၅၈) ဂါထာဖြင့် ဟောကြားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သော ပုဂံသားတို့၏ စိတ်ကူးစိတ်သန်းတို့ကို ဗုဒ္ဓဝင်မင်စာများအဖြစ် ပေါင်းစည်းကာ ဤစာတမ်းတွင် တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသော ဗုဒ္ဓဝင်မွန်မင်စာတို့ကို အောက်ခြေမှတ်စုဖြင့် သီးခြားဖော်ပြခြင်း မပြုဘဲ သက်ဆိုင်ရာဘုရား၏ အမည်နှင့်ကြောင်းရေ သတ်မှတ်ချက်အလိုက် ဖော်ပြ သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁။ သုမေဓာရသေ့ ဗျာဒိတ်ခံယူပုံ

နဂါးရံဘုရားတွင် ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားလက်ထက် သုမေဓာရှင်ရသေ့ ဗျာဒိတ်ခံပုံကို မှတ်တမ်းပြုထားသည်။

“ဝေါအံ ကာလံ ကျာက် ဗုဒ္ဓ တိလီပေါယ် ဒီပင်္ကီရံ ကု အရဟန် ပန် စွယ် လိမ် လောပ် ရမ္မနဂီရံ ရိသိ သုမေဓပဏ္ဍိတ် ကေတ် သွယ် သာလ် အန္တုလ် လှိုက် ဗ္ဗး ဒ ဂေါး အဗာရ် ကာလံ ဂေါး ဝေါအံ မနုသ် မ အာရ် ဗိဇောယ် ကျာက် ကြေယ် ဝေါအံ မနုသ် မ ပ ပုဇာဝ် ကျာက် ကြေယ်။” (နဂါး- ၂၂)

ဤကား ငါတို့အရှင် ဒီပင်္ကီရာနှင့် ရဟန္တာလေးသောင်း ရမ္မာ နဂရပြည် ဝင်သည်။ သုမေဓာ ပညာရှိရသေ့ ရွံ့အပေါ် အခင်း ခင်းသည်။ ထိုပြီးနောက် အလျားမှောက်သည်။ ထိုအခါ ဤကား မြတ်ဘုရားရှေ့ သွားသောသူများ၊ မြတ်ဘုရားကို ပူဇော်သော လူများ။

ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားသည် ကျောက်အတိပြီးသော သုဒဿနတောင်တွင် သီတင်းသုံးနေစဉ် ပစ္စန္ဒဒေသ အရပ်သားတို့သည် ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရန် ပင့်ဖိတ်သည်။ ဘုရားကြွတော်မူမည့်လမ်းတွင် ရေနှင့် ရွံ့နွံများရှိသော အရပ်တို့ကို ပြင်ဆင်ကြ၏။ ထိုအခိုက် ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားလောင်း သုမေဓာရှင်ရသေ့သည် ကောင်းကင်မှ ဈာန်ခရီးဖြင့် ကြွလာစဉ် လမ်းပြင်နေသူတို့ကို မြင်သည်။ ကောင်းကင်မှ ဆင်းသက် လာပြီး အကြောင်းရင်းကို သိသောအခါ လမ်းပြင်ပေးရမည့်နေရာကို တောင်းလေ သည်။ ထို့နောက် ခရီးလမ်းကို ရှင်းလင်းသုတ်သင်နေစဉ်တွင် ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား နှင့် ရဟန္တာလေးသောင်းတို့ ကြွလာသည်။ သုမေဓာရသေ့သည် ရွံ့နွံတို့ပေါ်တွင် သစ်နက်ရေအခင်းကို ခင်းပြီး အလျားမှောက် အိပ်သည်။ ထို့နောက် သူ၏ခန္ဓာကိုယ် ပေါ်မှ ဖြတ်လျှောက်သွားပါရန် ပန်ကြားသည်။ ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားသည် သုမေဓာ

ရှင်ရသေ့ကို နောင်တစ်ချိန်တွင် ဘုရားဖြစ်မည့်အကြောင်း ဗျာဒိတ်စကား မြွက်ကြားသည်။ ထိုအခါ နတ်လူ အပေါင်းတို့သည် သုမေဓာ ရှင်ရသေ့ကား ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားလောင်း ဖြစ်သည်ဟု သိမြင်ကြပြီး ဝမ်းသာအားရ ဟစ်အော်ကြသည်။

“ဝေါအံ ကာလံ ညး ရမ္မနဂိရံ ဇုကာလံ ကျာက်တြေယံ ကု အရဟန္တံ ပနံ စွသံ လှိုမိံ ဗ္ဗာင် ဂေါး ကုံ ရိသိ သုမေပေဏ္ဍိတံ သမ္မဿနာ ဓရံ၊ တိ ကိဝံ တြောင် တုံဗာယံ ပါက် မနုသံ တ ဂေါး လောတ် လောက် ဂုံလင် ထွင် သ္မာသည် ကျာက်တြေယံ ဟိမောအံ မ သ္မသံ ဟန် လောက် ဝေါအံ ယော တြေယံ ဂး သက် ဟိမောအံ မ သ္မသံ ရိသိ ဗ္ဗာင်” (နဂါး- ၂၃)

မြန်မာပြန်။ ။ဤကား ရမ္မာနဂရ ပြည်သူများ မြတ်ဘုရားနှင့် ရဟန္တာ လေးသောင်းကို ကြိုဆိုသောအခါ၊ ထိုအခိုက်ပင် သုမေဓာ ပညာရှိရသေ့ တရား ဆင်ခြင်သည်။ မြေကြီး လှုပ်သည်။ ကရား၊ အိုး အက်ကွဲသည်။ ထိုလူတို့ ပြိုလဲသည်။ လောက (သား)အများလာ၍ ဤလောကဝယ် ဖြစ်အံ့သော (အကြောင်း) မည်သည် အဘယ်နည်း ဟူ၍ မြတ်ဘုရားကို မေးသည်။ မြတ်ဘုရားက ရသေ့ သည် (ဘုရား) ဖြစ်လာမည့် အကြောင်း ပြောသည်။

သုမေဓာရှင်ရသေ့သည် ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား၏ ဗျာဒိတ်စကားကိုကြားလျှင် နှစ်လိုသောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍ ဘုရားဖြစ်စေတတ်သော ပါရမီ ဆယ်ပါး တရားတို့ကို ဆင်ခြင်သည်။ တရား၏ တန်ခိုးအာနုဘော်ကြောင့် တစ်သောင်းသော စကြဝဠာ မြေကြီးသည် ပြင်းစွာ တုန်လှုပ်သည်။ ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားအား လုပ်ကျွေးနေကြ သူများ တုန်လှုပ်ပြီး မြေတွင်ပြိုလဲကြသည်။ ရေအိုးတို့သည် အချင်းချင်း ထိခတ်မိကာ ကွဲကြေကုန်သည်။ လူအများလည်း ထိတ်လန့်သဖြင့် ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားထံ မေးမြန်းကာ အကြောင်းချင်းရာကို မေးသည်။ ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားက သုမေဓာ ရသေ့သည် ဘုရားဖြစ်လာမည့်အကြောင်း ဗျာဒိတ်စကားကို ပြောကြားသည်။

ထိုမှတ်တမ်းတို့တွင် ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားနှင့် ဂေါတမဘုရား ဖြစ်လာမည့် သုမေဓာ ရှင်ရသေ့တို့ တွေ့ဆုံပုံကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြထားသည်။ သုမေဓာ ရှင်ရသေ့က ကိုယ်ကိုအလျားမှောက်ကာ တံတားခင်းသည်မှအစ ဗျာဒိတ်ရသည်အဆုံး

နတ် ဗြဟ္မာ အပေါင်းက သုမေဓာရသေ့အား ဆုတောင်းပေးပုံတို့ကိုပါ ပြည့်စုံစွာ ရေးသားထားသည်။ ထို့ပြင် သုမေဓာရသေ့၏ တရားဆင်ခြင်မှုကြောင့် မြေကြီးများ လှုပ်ကာ အိုးများ အက်ကွဲပုံ၊ လူအများ ပြိုလဲပုံ အထိပါ စေ့စေ့စပ်စပ် မှတ်တမ်းတင် ခဲ့သည်။

၂။ ဗုဒ္ဓကောလာဟလဖြစ်ပေါ်ခြင်း

ရာဇကုမာရ် ဂူပြောက်ကြီးဘုရားသည် ဗုဒ္ဓဝင်မှတ်တမ်း မင်စာများကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် အခြားသူများ မှတ်တမ်းတင်လေ့ မရှိသော အကြောင်းအရာများကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ အလှူရှင် ရာဇကုမာရ်၏ ထူးခြားသော စိတ်ကူးစိတ်သန်းကို ဖော်ပြနေသော မှတ်တမ်းများဟု ဆိုနိုင်သည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဖြစ်တော်စဉ်သာမက ဘုရားရှင် အနီးအပါးတွင် ရှိနေသော ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်၊ လူပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကြောင်းကိုပါ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ရေးသား ခဲ့သည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ကို ရေးထိုးရာတွင် ဗုဒ္ဓကောလာဟလ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပုံမှ စတင်ကာ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်မှာ ထူးခြားသည်။ နှောင်းခေတ်များတွင် ထိုအကြောင်း အရာကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်းမျိုး မတွေ့ရပေ။

အလောင်းတော် သေတကေတုနတ်သားသည် တုသိတာနတ်ပြည်တွင် နတ်တို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့် နှစ်ပေါင်း ငါးဆယ့်ခုနစ်ကုဋေ ခြောက်သန်း (၅၇၆၀၀၀၀၀) ကြာအောင် နတ်တို့၏ စည်းစိမ်ကို ခံစားပြီးနောက် နတ်သက်တမ်း စေ့ရန် လူတို့အရေအတွက်အားဖြင့် နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင် စေ့ရောက်သောအခါ “အို- အချင်းတို့ ယနေ့မှ နောက်နှစ်ပေါင်း တစ်ထောင် စေ့ရောက်သောအခါ ဤလူ့ပြည် လောက၌ သဗ္ဗညုတ မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားပွင့်တော်မူလိမ့်မည်”ဟု သုဒ္ဓဝါသ ဗြဟ္မာကြီးတို့သည် ကောင်းကင်မှ ဟစ်အော်ကြွေးကြော်ကြသောကြောင့် ဤလူ့ပြည်တွင် “ဘုရားပွင့်တော်မူမည်တဲ့” ဟူသော ဗုဒ္ဓကောလာဟလသည် နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင် ကပင် ကြိုတင်၍ ဖြစ်နှင့်လေသည်။ ထိုအကြောင်းကို နတ်များ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ပြောဆိုနေပုံကို ဗုဒ္ဓကောလာဟလအဖြစ် ဖော်ပြထားသည်။

“ဒေဝတာဝံ ဂုံလောင် ပ ကောလာဟလံ သွာည် ရင်ညွှာအံ
ကြံမင်ဂလံ ဒေဝတာဝံ ဣဉ် သွာည် စတုရလောကပါလံ
ကြံမင်ဂလံ” (၇-၇၅-၇၆)

မြန်မာပြန်။ ။ နတ်များ ဘုရားပွင့်လာမည့်အကြောင်း အချင်းချင်း မေးသည်။ နတ်များ လာ၍ လောကပါလ နတ်မင်း လေး(ပါး)ကို (ဘုရား) ပွင့်လာမည့် အကြောင်း မေးသည်။

ဗုဒ္ဓကောလာဟာလ ပေါ်ပေါက်လာလျှင် နတ်များ အချင်းချင်း မေးကြသည်။ ထို့နောက် လောကပါလ နတ်မင်းကြီးလေးပါးတို့အား သွား၍ မေးကြပြန်သည်။ တဖန် နတ်များနှင့် လောကပါလ နတ်မင်းလေးပါးတို့ စုဝေးကာ သိကြားမင်းထံ သွားပြီး မေးကြပြန်သည်။ ဘုရားပွင့်လာမည်ဖြစ်၍ နတ်ဗြဟ္မာတို့ စိတ်လှုပ်ရှား နေပုံကို ဖော်ပြထားသည်မှာ အလွန်ကြည်နူးဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်မှတ်တမ်း များကို မှတ်တမ်းတင်ရာတွင် အခြားဖြစ်တော်စဉ်များကို ခေတ်အဆက်ဆက် ရွေးချယ် မှတ်တမ်းတင်ကြပုံခြင်း တူညီသော်လည်း ဗုဒ္ဓကောလာဟာလကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်းမှာ ရှားပါးလှသည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

၃။ မယ်တော်မာယာ အိပ်မက်ခန်း

ရာဇကုမာရ် ဂူပြောက်ကြီးဘုရားတွင် ဘုရားလောင်း ပဋိသန္ဓေယူပုံ၊ မယ်တော် အိပ်မက်ပုံတို့ကစ၍ အသေးစိတ် ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ မယ်တော်အား လောကပါလနတ်မင်းကြီး လေးပါးတို့၏ဇနီး နတ်မိဖုရားများက အနောဝတတ်အိုင်တွင် ရေချိုးပေးပုံကို အသေးစိတ် ရေးဖွဲ့ထားသည်။

“(အန္တလ်) တွောအံ မနဝံသိလာ ကိန္ဒရ် လောကပါလံ ဒိန္ဒိင် ဂူကျောက် အာရ် ဖျမ် ဟန် ဣညူအံ အနဝတတ္ထ ----- ဝိမာန် ထရ် အန္တူ ----- နောရ် တွောအံ လောကပါလံ ပန် မင် ဂူကျောက် ရပ် ကု သွေက်” (ဂူ- ၁၊ ၃)

မြန်မာပြန်။ ။ မနောသီလာ ကျောက်ထက် လောကပါလ နတ်မင်း (တို့)၏ ဇနီး (များ) မိဖုရားကို သယ်ဆောင်၍သွားသည်။ အနောဝတတ်ကန်ဝယ် ရေချိုး (ပေး) သည်။ ရွှေဗိမာန် အပေါ် ----- ကျောက်ထက် ----- လောကပါလ နတ်မင်း လေးပါး မိဖုရားကို သံလျက်ကိုင်စွဲ၍ စောင့်ရှောက် သည်။

စတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းလေးပါးတို့သည် မိဖုရားကို အိပ်ရာသလွန်နှင့်တကွ ချီ၍ ဟိမဝန္တာသို့ ဆောင်ပြီးလျှင် ယူဇာနာခြောက်ဆယ်ရှိသော ဆေးဒန်းမြင်းသီလာ ကျောက်ဖျာ၏တည်ရာ အင်ကြင်းပင်ကြီး၏အောက်၌ ချထား၏။ ထိုအခါ နတ်မိဖုရား လေးဦးတို့သည် လာ၍ ဘုရားလောင်းမယ်တော်အား သီတာနဝတတ်ရေကို ချိုးစေ ပြီးလျှင် နတ်တို့၏ ပန်းနံ့သာတန်ဆာကို ဆင်ယင်လျက် ငွေတောင်ထွတ်အထက်၌ ရှိသော ရွှေဗိမာန်သို့ဆောင်၍ အိပ်စေပြန်၏။ ထိုအခါ ငွေသာခွာတောင် သို့သော ဆင်ပြောင်ရတနာသည် မြောက်အရပ်မှ လာ၍ မိဖုရား၏ နံပါးကို လှစ်၍ ဝင်သည်။ စတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းလေးပါးတို့သည် သံလျက်ကို ကိုင်စွဲလျက် စောင့်ရှောက် သည်ဟု ဘုရားလောင်း၏ မယ်တော်သည် အိပ်မက်မက်လေသည်။ လောကသုံးပါး၌ အထွတ်အမြတ်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား လူ့ပြည်၌ မွေးဖွားသန့်စင် မလာမီ ထူးခြားသော ဘုန်းကံရှင်ပီပီ ထူးခြားစွာ ပဋိသန္ဓေယူပုံ၊ ဘုရားလောင်းကို ဖွားမြင် ပေးမည့် မိခင်အား နတ်တို့က ကူညီမှိုင်းမပုံကို မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

၄။ ဖွားတော်မူခန်း

ရာဇကုမာရ် ဂူပြောက်ကြီးဘုရား မင်စာတွင် ဖွားတော်မူခန်းကို မှတ်တမ်း တင်ရာတွင် မိဖုရားက အိပ်မက်ကို ပြောပြခန်းမှ အစချီသည်။

“ဂူကျောက် ကိန်ကာလ် အပွေအ်၊ ဂူကျောက် အာရ်၊ ဂူကျောက် ပရ်သုတ် ညေယ်၊ ဗောဓိသတ် ကုတ ဗောယ် ဥတ္တရ် တွေက် ဒံပေါး တပေါက်” (ဂူ-၄-၇)

မြန်မာပြန်။ ။ မိဖုရား အိပ်မက်ပြောသည်။ မိဖုရား သွားသည်။
မိဖုရား --- တွင် မွေးဖွားသည်။ ဘုရားလောင်း မြောက်ဘက်သို့ မျက်နှာမူ၍ ခြေလှမ်း ခုနစ်လှမ်း လျှောက်သည်။

ဘုရားလောင်းသည် ဖွားမြင်ကာစ၌ပင် အရှေ့အရပ်မှ မြောက်ဖက်သို့ လှည့်တော်မူလျက် ခုနစ်ဖဝါး သွား၍ မတ်မတ်ရပ်တန့်ပြီးသော် -

“အဂ္ဂေါဟ မသ္မိ လောကဿ ဇေဋ္ဌောဟ မသ္မိ လောကဿ
သေဋ္ဌောဟ မသ္မိ လောကဿ”

ဟူသော သုံးခွန်းသော စကားဖြင့် ကြုံးဝါးတော်မူသည်။

“သို့င် မွအ် ဂူကျောက် ပိန္နောင် ဂူကျောက် စောင် တုန် ဟန် ချင်
သို့င် သြီသီဒွေါဟ်” (ဂူ-၈)

မြန်မာပြန်။ ။ မိဖုရား ဖခင်မင်းသည် သုဒ္ဓေါဓနမင်းပြည်သို့
တစ်ဖန် အပြန် စောင့်ရှောက်သည်။

အလောင်းမင်းသားကို မဖွားမီ မယ်တော်သည် ဖခင်၏ တိုင်းပြည်သို့
ပြန်လိုသော ဆန္ဒဖြစ်ပုံနှင့် လမ်းခရီးတွင် ဘုရားလောင်းကို ဖွားမြင်တော်မူပုံ၊ ပြည်ကြီး
နှစ်ပြည်မှ ရောက်လာကြသော ဆွေမျိုးအပေါင်းတို့သည် ကောင်းစွာ ဝန်းညီ၍
ကပိလဝတ်ပြည်သို့ ပြန်ပို့ကြပုံကို ဖော်ပြထားသည်။

၅။ ကာလဒေဝိလရသေ့ ရှိခိုးခန်းနှင့် နိမိတ်ဖတ်ခန်း

ပုထိုးသားများ ဘုရားတွင် ကာဠဒေဝိလရသေ့က ဘုရားလောင်းအား ရှိခိုးပုံကို
မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ ကာဠဒေဝိလရသေ့သည် တာဝတိံသာတွင် နတ်များက
ဘုရား ကပိလဝတ်ပြည်တွင် ဘုရားလောင်း ဖွားမြင်ပြီဖြစ်၍ တရားနာရတော့မည်၊
ဘုရားဖူးရတော့မည်ဟု အချင်းချင်း ပြောဆိုနေကြသည်ကို ကြားသဖြင့် ကပိလဝတ်
နန်းတော်သို့ ကြွချီလာသည်။ ထို့နောက် သုဒ္ဓေါဓနမင်းကြီးအား ဘုရားလောင်းကို
ဖူးတွေ့လိုကြောင်း ပြောသည်။ မင်းကြီးလည်း သားတော်အား ရင်ခွင်တွင် ထားပြီး
ရသေ့ကြီးကို ရှိခိုးရန် လက်ယှက်ပေးလိုက်သည်။ ထိုအခိုက် ဘုရားလောင်းသည်
ပျံတက်၍ ရသေ့ကြီး၏ ဦးထိပ်ပြင်တွင် တည်လေသည်။

“ဝေါအ် ကာလ် ရိသိ ကာလဒေဝိလ လောရ် ဗောဓိသတ်
တိလိယံ ဗျာဒေသ် သွသ် ကျောက်” (ပုထိုး-၅)

မြန်မာပြန်။ ။ ဤကား ကာလဒေဝိလရသေ့သည် ဘုရားလောင်း
အား ရှိခိုးသည်၊ ဘုရားဖြစ်မည်ဟု အရှင် ဗျာဒိတ်
ပေးသည်။

“ဝေါအ် ကာလ် ပုံနး ဣံ ဒိည္ဇာမ် မေယံ လက် အန် ဗောဓိသတ်
တိလိယံ” (ပုထိုး-၆)

မြန်မာပြန်။ ။ ဤကား ပုဏ္ဏား တစ်ရခု ရှစ်ယောက်
ဘုရားလောင်း၏ လက္ခဏာ ကြည့်သည်။

ဘုရားလောင်း၏ ထူးခြားသော အပြုအမူကို မြင်လျှင် ဘုရားစင်စစ်
ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ကာဠဒေဝိလရသေ့က ပြောကြားသည်။ ထို့နောက် အမည်မှည့်ရန်

ပုဏ္ဏား တစ်ရာရှစ်ယောက်တို့ကို ပင့်၍ အလှူပြုကာ လက္ခဏာဖတ်စေသည့် အကြောင်းကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

၆။ လယ်ထွန်မင်္ဂလာနှင့် လေးတင်ခန်း

ဘုရားလောင်းသည် ဖခင်မင်းကြီး လယ်ထွန်မင်္ဂလာပြုနေစဉ် သပြေပင်ရင်းတွင် ထိုင်ကာ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းနေပုံ၊ အရွယ်ရောက်ချိန်တွင် လေးပစ်အစွမ်းပြပုံ တို့ကို ရာဇကုမာရ် ဂူပြောက်ကြီးနှင့် ပုထိုးသားများဘုရားတို့တွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

“သွိုင်ဩသိဒ္ဓေါဟံ တိတ်စဝ်တိ ----- ဗောဓိသတ် တာဝ် ထဝါယ် ဟန် တံ ကြေ -----” (ဂူ-၁၄-၁၅)

မြန်မာပြန်။ ။ သုဒ္ဓေါနေမင်း မြေသို့ထွက်သည်။ ဘုရားလောင်း (ဇမ္ဗုသပြေ) ပင်ရင်းဝယ် ထက်ဝယ် ဖွဲ့ခွေ ထိုင်သည်။

“ဝေါအံ ကာလံ ဗောဓိသတ် ကြေယ် ပ ပြာတိဟာ ခေယ် တံ ကြောင် ဇံဗ္ဗု” (ပုထိုး-၇)

မြန်မာပြန်။ ။ ဤကား မြတ်ဘုရားလောင်း ဇမ္ဗုသပြေပင် အရင်းတွင် ပြာဋိဟာ ပြသည်။

“ဗောဓိသတ် တုစး ကွတ် ကြမ် ပည် တုအံ” (ဂူ-၁၆)

မြန်မာပြန်။ ။ ဘုရားလောင်း လေးပစ် အစွမ်းပြသည်။

လေးတင်ခန်းကို ရာဇကုမာရ် ဂူပြောက်ကြီးတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

၇။ ဥယျာဉ်ထွက်ခန်းနှင့်တောထွက်ခန်း

ဘုရားလောင်းသည် ဥယျာဉ်သို့ ထွက်တော်မူရာ သူအို၊ သူနာ၊ သူသေ၊ ရဟန်း စသော နိမိတ်ကြီး လေးပါးကို မြင်တော်မူသည်။ သားတော် ရာဟုလာ မွေးဖွားသည့် အကြောင်းကိုလည်း ကြားသိခဲ့၏။ ဥယျာဉ်မှ ပြန်လာသောအခါ ကိသာဂေါတမီ၏ သီကြူးသံကို ကြားရ၍ တရားသံဝေဂရပြီး ဆရာစားပြုသည့် အနေဖြင့် တန်ဖိုး တစ်သိန်းထိုက်သော ပုလဲသွယ်ကို ကိသာဂေါတမီထံ ပို့စေသည့်

အကြောင်းကို ရာဇကုမာရ် ဂူပြောက်ကြီးနှင့် ပုထိုးသားများဘုရားရှိ မင်စာတို့တွင် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရေးသည်။

“ဗောဓိသတ် တိတ် ဥယျာဉ် ညာဓ် ညး ပူအ် စောဝ်တုန်” (၇-၁၉)

မြန်မာပြန်။ ။ ဘုရားလောင်း ဥယျာဉ် ထွက်သည်။ သူအို မြင်သည်။ တစ်ဖန် ပြန်သည်။

“ဝေါအ် ကာလ် ငြေယ် တိတ် ဝိည် ဥယျာန် ငြေယ် ညာဓ် ပါဗနိမိတ် ပန်” (ပုထိုး-၁၁)

မြန်မာပြန်။ ။ ဤကား အရှင်မြတ် ဥယျာဉ် ထွက်သည်။ အရှင် နိမိတ် လေးပါး မြင်သည်။

ကိသာဂေါတမီသည် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား ပြန်လာသည်ကို မြင်လျှင် လှပ တင့်တယ်သော မင်းသား၏အဆင်းကို နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ထိုမင်းသား ကဲ့သို့သော သားမျိုး၊ ခင်ပွန်းမျိုးကို ပိုင်ဆိုင်ရသည့် မိဘနှင့်ဇနီးသည်တို့သည်ကား ကံထူးသည်ဟု အနက်ရသော ဂါထာကို သီကျူးလေသည်။

“----- ပိန္နောင်ကိလ် သုဝဏ္ဏမာလ် ကုကိသာဂေါ-----” (၇-၂၂)

မြန်မာပြန်။ ။ ကိသာဂေါတမီအား ရွှေပန်းကုံး ပို့ပေးသည်။

“ဝေါအ် ကာလ် ကောန် ပြောဝ် သွိုင် မ ဟိမောအ် ကိသာဂေါတမိ ဝနိနာ တိလိယံ တိလိယံ ပိန္နောင် ကိလ် ဗ္ဗေယ်” (ပုထိုး-၁၄)

မြန်မာပြန်။ ။ ဤကား ကိသာဂေါတမီမည်သော မင်းသမီး အရိုအသေပြုသည်။ အရှင် လည်ဆွဲ ပို့ပေးသည်။

ထိုသို့ သီကျူးသံကို ကြားလျှင် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် အသိဝင်လာသည်။ မမြဲသော ရုပ်နာမ်တို့ကို တွယ်တာနေပါက အကျိုးမဲ့ပင် ဖြစ်သည်။ ယနေ့ပင် တောအရပ်ဝင်ကာ ရဟန်းပြု၍ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားကို ရှာမှီးတော့မည်ဟု အကြံဖြစ်သောကြောင့် ဆရာစားပေးသည့် အနေဖြင့် ပုလဲသွယ်ကို ပေးပို့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းအရာကို ထူးထူးခြားခြား ရွေးနုတ်မှတ်တမ်းတင်သည်ကို တွေ့ရသည်။

ဘုရားလောင်းသည် နန်းတော်အတွင်း စံနေစဉ် ကချေသည်တို့က တီးမှုတ် ကပြ ဖျော်ဖြေကြသည်။ ဘုရားလောင်းသည် ငြီးငွေ့သည်ဖြစ်၍ ထိုအာရုံတို့ကို

မပျော်ပိုက်ဘဲ အိပ်ပျော်သွား၏။ ညဉ့်ဦးယံလွန်သော် နိုးလာပြီး အိပ်ပျော်နေသော ကချေသည်တို့၏ ပုံပန်းကို တွေ့မြင်ရပုံကို အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းတင်သည်။

“---- ဝါယ် မေယ် ဇိညဇေး ရိဇ္ဇနွေး မ သ္မိတ် ရှာယ်သောက်”
(၇-၂၄)

မြန်မာပြန်။ ။ (ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေထိုင်သည်) ဆံပင်ဖရိုဖရဲ(နှင့်) အိပ်ပျော်နေသော သီဆိုကခုန် (သူများ)ကို ကြည့်သည်။

ဘုရားလောင်း တောထွက်ခြင်းသည် သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရာ လွတ်မြောက်ကြောင်းကို ရှာဖွေခြင်းဖြစ်၍ နတ်ဗြဟ္မာများက ကူညီဆောင်ရွက် ကြသည်။ သာဓု ခေါ်ကြသည်။

“ဝေါအ်ကာလ် တြေယ် ချက် ကွေး-- ဒေဝတာဝ် ဂုံလိင် ပ သာဓု ကာရ်” (ပုထိုး- ၁၆)

မြန်မာပြန်။ ။ ဤကား မြတ်ဘုရား၊ မြင်း(စီး) ---- နတ် အပေါင်း သာဓုခေါ်သည်။

ဘုရားလောင်းသည် အနော်မာမြစ်ကို ဖြတ်ကူးသည်။ စန္ဒအမတ်နှင့် ကဏ္ဍက မြင်းတော်ကို နေပြည်တော်သို့ ပြန်လွှတ်ကာ ဆံပယ်သည်။ ရဟန်းပြုပြီးနောက် အနုပိယ သရက်တောတွင် ခုနစ်ရက် နေပြီးလေသော် ယူဇနာ သုံးဆယ် ရှိသော ခရီးကို နေ့ချင်းသွား၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ဆွမ်းခံဝင်လေသည်။

“တလီယ် တာဝ် ညေယ် အနုပိယ အမ္မ -- ဗဗောင် သ္ဗောင် ချင် ရာဇဂြိုဟ်” (၇ - ၂၈)

မြန်မာပြန်။ ။ ငါ့ရှင် အနုပိယ သရက် (တော)တွင် နေသည် --- ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ဝင်မည်။

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ဘုရားလောင်း ဆွမ်းခံကြွလာသည်ကို ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး မြင်သောအခါ အလွန်နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် ဘုရားလောင်း ကြွသွားရာသို့ မင်းချင်း တစ်ဦးအား လိုက်လံကြည့်ရှုစေသည်။

“ညေယ် သံခိုင် တွောအ် ပံစပဏ္ဍော ဗောဓိသတ် စ္စာလ် ပိဏ္ဍပါတ် ဗွေ သ္မိင် ဗိမ္ဗိသာရ် မောယ် သိကောအ် ကု ဗုံနး ဂဟပတိ ဂုံလိင်

ထွင် နိမိတ် ဗောဓိသတ် န ကိရိမိန် ဗောဓိသတ် သက် မိစ်”
(နဂါး- ၁၀)

မြန်မာပြန်။ ။ ပဉ္စပဏ္ဍဝတောင် အရိပ်တွင် ဘုရားလောင်း
ပိဏ္ဍပါတ် ဆွမ်းစားသည်။ ပြီးသော် ဗိမ္ဗိသာရမင်း
တစ်(ပါး) အခြွေအရံများနှင့် ဂဟပတိပုဏ္ဏားများ
လာ၍ ဘုရားလောင်းကို အုပ်ချုပ် (မင်းပြု)ရန်
ဖိတ်ကြားသည်။ ဘုရားလောင်း ငြင်းပယ်သည်။

ဘုရားလောင်းသည် ဆွမ်းဘုဉ်း ပေးနေစဉ် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးလည်း
ဘုရားလောင်းထံလာ၍ တိုင်းပြည်ကို ထက်ဝက်ပေးအပ်ကာ မင်းပြုပါရန် တိုက်တွန်း
သော်လည်း ဘုရားလောင်းက ငြင်းပယ်လေသည်။ ထိုအခါ မင်းကြီးက ဘုရားဖြစ်လျှင်
ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ လာရောက်ကာ တရားဟောပါမည့်အကြောင်း တောင်းပန်ရာ
ဘုရားလောင်းက ဝန်ခံကတိပေးခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဘုရားလောင်းသည် ဥရုဝေလတောသို့
ဝင်ကာ ဒုက္ကရစရိယာ ခြောက်နှစ် ကျင့်လေသည်။ သို့သော် ထိုအကျင့်သည် ဘုရား
အဖြစ်ကို မရနိုင်မှန်းသိ၍ ထိုအကျင့်တို့ကို ပယ်ကာ ဆွမ်း အလို့ငှာ သေနံဂုံးအနီး
ညောင်ပင်ရင်း၌ ဆွမ်းခံချိန်ကို စောင့်ဆိုင်းကာ နေတော်မူ၏။ ထိုအခါ သုဇာတာ
သုဋ္ဌေးသမီးသည် ဘုရားလောင်းအား ညောင်ပင်စောင့် ရုက္ခစိုးနတ် အထင်ဖြင့်
တစ်သိန်းသော ရွှေခွက်၌ ဗနာနို့ဆွမ်းကို ထည့်၍ လှူဒါန်းလေသည်။

“ဇြေယ် သုံဒင် ပရမန် သုဇာတာ၊ ---- အာရ် ဒေဝတာဝံ ပ
ပူဇော်” (ဂူ-၃၂-၃၃)

မြန်မာပြန်။ ။ ---- ဗောဓိညောင်ပင်အောက် သုဇာတာ၏
နို့ဆွမ်း ခံယူသည်။ ---- သွားသည်။ နတ်
ပူဇော်သည်။

ဘုရားလောင်းသည် နို့ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးပြီးနောက် ဗောဓိပင်ရှိရာ အရပ်သို့
သွားစဉ် မြက်ရိတ်သမားက မြက်ရစ်ဆုပ် ပေးပုံကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်သည်။

“ဇြေယ် တွေက်အာရ် သောထိယော ကိလ် ကမ္မတ် ဒိညွာမ်
ဇ္ဈမ်” (ဂူ-၃၄)

မြန်မာပြန်။ ။ အရှင်မြတ် လမ်းလျှောက်သွားသည်။ သောတ္ထိယ
မြက်ရစ်ဆုပ် ပေးသည်။

မြက်ရှစ်ဆုပ်ကို ဗောဓိပင်ရှိရာ အရပ်တွင် အဖျားမှ ကိုင်ပြီး ကြဲဖြန့်တော် မူလျှင် တစ်ဆယ့်လေးတောင် ကျယ်ဝန်းသော အပရာဇိတပလ္လင် ပေါ်ပေါက် လာသည်။ ထိုပလ္လင်ထက်တွင် ဘုရားအဖြစ်ကို ရနံ့သည်ဖြစ်၍ မြက်ရှစ်ဆုပ် အလှပြုခြင်း အကြောင်းကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရားအဖြစ်ကို ရပြီးနောက် တရားဟောပုံတို့ကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

“ကြွယ်အာရ် ဒသ် ---- မဟာ၊ ဗုဒ္ဓ တရ်လေယ် တောသ် --- တရ်လေယ် တောသ် ခရ်” (၇-၃၅-၃၇)

မြန်မာပြန်။ ။ အရှင်မြတ် ဖြစ်သွားသည်။ ---- မဟာ၊ ဗုဒ္ဓ အရှင် တရားဟောသည်။ အရှင် တရားဟော သည်။

သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား တောထွက်လာသည်မှ ဘုရားအဖြစ် ရောက်သည်အထိ ဖြစ်စဉ်များကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မှတ်တမ်းတင်ထားကြောင်းကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

၈။ ဓမ္မစကြာ တရားဟောခန်း

ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးနောက် မိဂဒါဝုန်တောသို့ ဝင်၍ ပဉ္စဝဂ္ဂီ တို့အား ဓမ္မစကြာ တရားဦးကို ဟောတော်မူသည့် အကြောင်းကို နဂါးရုံဘုရားတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

“ဇေယ် ဣသိပတန မိဂဒါဝန် ကျာက် ဗုဒ္ဓ တလေယ် --- တောသ် ခရ် ခရ် မ ဝက် ---” (နဂါး- ၁၄)

မြန်မာပြန်။ ။ ဣသိပတန မိဂဒါဝုန်တွင် ငါ့ရှင် ဗုဒ္ဓဘုရား ဟောသည် -

ဓမ္မစကြာ တရားဟောသောအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတို့ ဧဟိဘိက္ခု ရဟန်းဘဝသို့ ရောက်ကာ သောတာပန် တည်လေသည်။

ထို့အတူပင် ဘဒ္ဒဝဂ္ဂီမင်းသား သုံးကျိပ်တို့ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော် မူပုံကို ပုထိုးသားများ ဘုရားတွင် ဖော်ပြထားသည်။

“ဝေါအ် ကာလ် တိလပေါယ် တာဝ် ဇေယ် ဂြိပ် ကောလ် တိံသ ဘဒဝဂ္ဂီကုမာရ် ဂေါအ် သောတာပန် သကဒါဂမိင် အနာဂါရိန် မောယ် သိင်္ကောအ် ကု ပရိသတ် ဇေး (ပုထိုး- ၂၆)

မြန်မာပြန်။ ။ ဤကား ငါတို့အရှင် ကောလိယတွင် နေသော
 အခါ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂီမင်းသား သုံးကျိပ် သောတာပန်၊
 သကဒါဂမ်၊ အနာဂမ် ရသည်။ အပေါင်းအပါ
 တစ်(ဦး)နှင့် သင်းတို့ ပရိသတ်

ဥရုဝေလ၊ ကဿပ ညီနောင်တို့ကို ချေချွတ်ပုံအား နဂါးရုံဘုရားတွင်
 ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရေးသားထားသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဥရုဝေလတောအုပ်သို့ ဝင်၍
 ဥရုဝေလ ကဿပ၊ ဂယာပဿပ ဟူသော ရသေ့ညီနောင် သုံးဦးတို့အား အယူအဆ
 လွဲမှားနေခြင်းမှ ကင်းလွတ်၍ ရဟန်းဘဝသို့ ရောက်စေခဲ့သည်။ ထို့နောက်
 ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ကြွလာပြီး ထန်းတောဥယျာဉ်သို့ ဝင်၍ သီတင်းသုံးနေလေသည်။
 ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကြားလျှင် တစ်သိန်းနှစ်သောင်း မျှလောက်သော များမတ် သူဌေး၊
 ပုဏ္ဏားတို့ ခြံရံလျက် မြတ်စွာဘုရားထံ လာ၏။ ထိုသူ အပေါင်းတို့သည် ငါတို့ဆရာ
 ကဿပသည် ဂေါတမ ရဟန်းကြီးထံ နည်းခံ၍ ကျင့်ရလေသလော သို့မဟုတ်
 ရဟန်းကြီး ဂေါတမသည်ပင်လျှင် ကဿပ ရသေ့တို့ထံ၌ နည်းခံ၍ ကျင့်လေ
 သလောဟု တွေးတောကြ၏။ ဘုရားသခင်လည်း ထိုသူတို့ အကြံကို သိတော်မူ၍
 ဥရုဝေလ ကဿပကိုယ်တော်ကို ခေါ်ကာ မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ယခင်က
 ကျင့်သုံးသော အယူဝါဒကို စွန့်သနည်းဟု မေးလေသည်။

“ကြွယ် အရုဝေလ ကဿပ ကုလေင် တိန် ဟန္တုလ် အာကာသံ
 ပ ပြာဠိဟာရ် ဗ္ဗး စိသ် လောရ် ကျာက် ဗုဒ္ဓ တလေိယံ”
 (နဂါး- ၇)

မြန်မာပြန်။ ။ (အရှင်)မြတ် ဥရုဝေလကဿပ အာကာသ
 အပေါ် တက်၍ လွင့်မျောသည်၊ (ဈာန်နှင့်
 သွားသည်) ပြာဠိဟာ ပြသည်။ ပြီးသော် ဆင်း၍
 ငါ့ရှင် ဗုဒ္ဓဘုရားကို ရှိခိုးသည်။

ဥရုဝေလ ကဿပသည် ဘုရားအားရှိခိုး၍ အရှင်ဘုရားသည် ဆရာ ဖြစ်သည်။
 ကျွန်ုပ်သည် တပည့်တည်းဟု လျှောက်တင်ကာ ထန်းတစ်ဖျားအမြင့်ရှိ ကောင်းကင်သို့
 ပျံတက်သည်။ တစ်ဖန် ကောင်းကင်မှဆင်း၍ လျှောက်တင်ပြန်၏။ ထို့နောက် ထန်း
 ခုနှစ်ဖျားတိုင်အောင် တက်၍ တစ်ဖန် ဆင်း၍ “ရှင်ပင်ဘုရားသည် ဆရာတည်း၊
 ကျွန်ုပ်သည် တပည့်တည်း” ဟု လျှောက်တင်ကာ လူအများ၏သံသယကို ပြေပျောက်
 စေခဲ့သည်။ ထိုအခါ ဘုရားရှင်သည် ဒိဋ္ဌိအယူ ရှိသော ဥရုဝေလကို ယခုသာ

ဆုံးမသည် မဟုတ်၊ ရှေးဦးလည်း ဆုံးမဖူးပြီဟု မိန့်လျက် မဟာနာရဒဇာတ်တော်ကို ဟောလေသည်။

“ကျောက် ဗုဒ္ဓ တလေယ် တာဝံ ချယ် လတ္တဝန ဥယျာန် သို့င် ဗိမ္ဗိသာရ် ကု ညး စသ် စါရ် လဟုတ် ဗုံနး ဂဟပတိ ဂုံလိင် မ ဒသ် သောတပန် စသ် မောယ် လဟုတ် မ ဒသ် ဥပါသ် မောယ် လဟုတ်” (နဂါး- ၇)

မြန်မာပြန်။ ။ ငါ့ရှင် ဗုဒ္ဓဘုရား လဠိဝန (ထန်းတော) ဥယျာဉ်တွင် နေသည်။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းနှင့် တစ်သိန်း နှစ်သောင်း (သော) သူများ၊ သောတာပန် ဖြစ်သော တစ်သိန်း တစ်သောင်း (သော) (သူများ)၊ ဥပါသိကာ ဖြစ်သော တစ်သောင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာနာရဒဇာတ်ကို ဟောတော်မူ၍ သစ္စာလေးပါးကို ပြတော်မူသော အဆုံး၌ ဗိမ္ဗိသာရမင်းနှင့် တစ်သိန်းနှစ်သောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်များ အနက် တစ်သိန်းတစ်သောင်းသော သူတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ကုန်၏။ တစ်သောင်းသော ပုဏ္ဏား သူကြွယ်တို့သည် သရဏဂုံ၌ တည်သူများ ဖြစ်လာသည်။

၉။ အဘိဓမ္မာ တရားဟောခန်း

မြတ်စွာဘုရားသည် အဘိဓမ္မာ တရားဟောရန် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ မတက်မီ တိတ္ထိတို့အား တန်ခိုးပြာဠိဟာပြသည့် အကြောင်းကို မှတ်တမ်းတင် ထားသည်။ တိတ္ထိတို့သည် ပြာဠိဟာပြမည်ဟု ကြွေးကြော်ကာ မဏ္ဍပ်အသီးသီး ဆောက်လုပ်ကြသည်ကို ပသေနဒီကောသလမင်းကြီး မြင်လျှင် ဘုရားထံလာပြီး မြတ်စွာဘုရားအား မည်သည့်နေရာတွင် တန်ခိုးပြာဠိဟာ ပြမည်နည်းဟု မေးလျှောက် သည်။ သရက်ပင်ရင်းတွင် ပြမည်ဟု မြတ်စွာဘုရားက ဖြေကြားသည်ကို သိလျှင် တိတ္ထိတို့သည် သရက်ပင်များကို ခုတ်လှဲပစ်လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိ ပြည်သို့ ကြွချီလာချိန်တွင် ဂန္ဓ အမည်ရှိသော ဥယျာဉ်စောင့်သည် ခါချဉ်အုံအတွင်း ကြွင်းကျန်နေသော သရက်သီးတစ်လုံးကို မင်းကြီးအား ဆက်သရန် ယူလာသည်။ လမ်းတွင် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဆုံသောအခါ မြတ်စွာဘုရားအား လှူဒါန်းခြင်းက သံသရာအတွက် အကျိုးများသည်ဟု အတွေးဖြစ်ကာ ဘုရားရှင်အား သရက်သီးကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေသည်။

“ကျောက် ဗုဒ္ဓ တလေီယံ ဣာလံ သစ် တြက် အဇဂန်” (ဂူ-၁၃၃)

မြန်မာပြန်။ ။ အရှင် ဗုဒ္ဓဘုရား ဂန္ဓ၏ သရက်သီးကို လက်ခံသည်။

“ကျောက် ဗုဒ္ဓ တလေီယံ ပ ပြာတိဟာရံ ဟန် တံ တြက် အဇဂန်” (ဂူ-၁၃၄)

မြန်မာပြန်။ ။ အရှင် ဗုဒ္ဓဘုရား ဂန္ဓ၏ သရက်ပင်ရင်းတွင် ပြာဋိဟာ ပြသည်။

ကျောက် ဗုဒ္ဓ တလေီယံ တိန် တာဝတိန်” (ဂူ-၁၃၅)

မြန်မာပြန်။ ။ အရှင် ဗုဒ္ဓဘုရား တာဝတိံသာ တက်သည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် သရက်သီးအား သုံးဆောင်ပြီးနောက် သရက်စေ့ကို ဥယျာဉ်စောင့်အား ပေးပြီး တွင်းတူးကာ စိုက်စေသည်။ စိုက်ရာမြေ အထက်တွင် ဘုရားရှင်က လက်ဆေးတော်မူရာ လက်ဆေးရေ မြေပေါ်သို့ ကျသည်နှင့် တပြိုင်နက် အရွက်၊ အသီး၊ အပွင့်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော သရက်ပင်ကြီး ဖြစ်လာသည်။ မြတ်စွာ ဘုရားသည် ထိုသရက်ပင်ရင်းတွင် ပြာဋိဟာ ပြသည်။ သာဝတ္ထိတစ်ပြည်လုံး အံ့အံ့ ကျက်ကျက် လာရောက်ဖူးမြော်ကြပြီး မြတ်စွာဘုရား၏ သရက်ပင်မှရသော အသီး တို့ကို စားကာ သေသောက်ကြူးတို့က တိတ္ထိတို့အား သရက်စေ့တို့နှင့် ပစ်ပေါက် လေသည်။

“တိတိ တောအံ ပ ပြာဋိဟာရံ၊ တိတိ တောအံ တွ အာရံ တုလုမ် --- ကံမ္မာရံ” (ဂူ-၁၃၆-၁၃၇)

မြန်မာပြန်။ ။ တိတ္ထိတို့ ပြာဋိဟာ ပြသည်။ တိတ္ထိတို့ ရှက်ပြီး ရေထန်ထဲ ဆင်းသည်။

တိတ္ထိတို့သည် ရှက်ကြောက်ပြီး မိမိတို့ မဏ္ဍပ်အတွင်း စုဝေးနေစဉ် လေနတ်သား၊ မိုးနတ်သားတို့က တိတ္ထိတို့၏ မဏ္ဍပ်တို့ကို ဖျက်ဆီးလေသည်။ ပုရာဏကဿပ တိတ္ထိဆရာကြီးသည် ထွက်ပြေးလာစဉ် သူ့ကို တွေ့ရန်လာသော လယ်သမားမိတ်ဆွေထံမှ အိုးနှင့်ကြိုးကို တောင်းယူကာ မိမိလည်ပင်းတွင် ချည်နှောင်ပြီး ရေထဲသို့ ခုန်ချလေသည်။

တိတ္ထိတို့အား မြတ်စွာဘုရားက ချေချွတ်လိုက်ပုံကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားသည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ တက်သွား လေသည်။

“ဧည့် တာဝတ္ထိင်၊ ဟန် အနောဝတတ်၊ ဧည့် ဆန္ဒနဝန ကျောက် တလီယံ တောသံ နေယံ အဘိဓရ် ကု တလီယံ သာရိပုတ်” (ဂူ-၁၃၈-၁၄၀)

မြန်မာပြန်။ ။ တာဝတိံသာတွင်၊ အနောဝတတ်ဝယ်၊ ဆန္ဒ နဝန (စန္ဒကူးတော)တွင် အရှင်ဘုရားသည် ရှင်သာရိပုတ္တရာအား အဘိဓမ္မာ တရားဟော သည်။

“ဧည့် ဂုး တ္ထောအံ ဂံဗျရ် ဝါရ် စကြံ ကိလ် မုသုန် ထွံ မ ရွှင်” (ဂူ-၁၄၂)

မြန်မာပြန်။ ။ ကျောက်ဂူတွင် ရဟန်းနှစ်ပါး စကြံသွားသည်။ နားထောင်သော လင်းနို့ငါးရာ။

မြတ်စွာဘုရားသည် တာဝတိံသာ၌ ခုနစ်ဝါမြောက် ဝါဆိုပြီး မယ်တော်နှင့် နတ်များအား အဘိဓမ္မာ တရားတော်ကို ဟောကြားသည်။ ထိုသို့ ဟောကြားစဉ် အတိုင်း ရှင်သာရိပုတ္တရာကို အနောဝတတ် ရေကန်အနီး နေ့စဉ် ပြန်လည်ဟော သည်။ ရှင်သာရိပုတ္တရာက ၎င်း၏တပည့် ငါးရာကို ပြန်လည်ဟောကြားလေသည်။ ထိုတပည့် ငါးရာတို့ အဘိဓမ္မာတရားကို နာကြားခွင့်ရသည်မှာ ရှေးဘဝများက လင်းနို့ငါးရာ ဖြစ်စဉ် သူတို့နေထိုင်ရာ ဂူအတွင်းသို့ ရဟန္တာနှစ်ပါး မကြာခဏ ကြွရောက်ပြီး အဘိဓမ္မာတရားပွားများ ရွတ်ဆိုခဲ့သည်ကို ကြားနာခဲ့သော အကျိုး ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ မြတ်စွာ ဘုရားသည် သီတင်းကျွတ် လပြည့်နေ့၌ တာဝတိံသာမှ သင်္ကဿနဂိုလ်ပြည်သို့ သက်ဆင်းလေသည်။

“ဧည့် ပါင် တိန်ရင် ချင် သင်္ကဿံ ကျောက် တလီယံ တောသံ ဓရ်” (ဂူ-၁၄၄)

မြန်မာပြန်။ ။ သင်္ကဿပြည် တံခါးဝတွင် ငါ့ရှင်ဘုရား တရားဟောသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် တာဝတိံသာပြည် သုဒဿနမြို့တော်တံခါးမှ သင်္ကံဿ နဂိုလ်ပြည် တောင်တံခါးဝတိုင်အောင် သိကြားမင်း ဖန်ဆင်းအပ်သော ပတ္တမြား စောင်းတန်းမှ ဆင်းသက်လာသည်။ ထို့နောက် ဘုရားကို ရှိခိုးဦးတိုက် ကြိုဆိုကြ ကုန်သော ရှင်သာရိပုတ္တရာ အမှူးပြုသော တပည့်သား သံဃာတို့အား တရားဟော လေသည်။

“ဈာန်သမာပတ် ကျေးဇူးနှင့် ပြည့်စုံသော သတိရှိသော မြတ်စွာဘုရားအား နတ်ဗြဟ္မာတို့သည် ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်ကုန်၏”ဟု မြတ်စွာဘုရားက ရှင်သာရိပုတ္တရာအား ဟောခဲ့သည့် အတိုင်းပင် မြတ်စွာဘုရားအား လှူ နတ်၊ ဗြဟ္မာအားလုံးက လေးစား ကြည်ညိုပုံမှာ ပီတိဖြစ်ဖွယ် ကောင်းလှသည်။

၁၀။ မာရ်နတ်နှင့်ဒေဝဒတ်အကြောင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာသမယသုတ်ကို ဟောကြားနေချိန်တွင် ဘုရားရှင် အား မနာလို မုန်းတီးကာ အမြဲတစေ နှောင့်ယှက်တတ်သော မာရ်နတ်အား နှိမ်နင်းသည့် အကြောင်းကို စိတ်ဝင်စားဖွယ် တွေ့ရသည်။

“ဧည့် မဟာဝန် ဗြိုင် ကပိလဝသ် ကျောက် ကြွယ် တာဝ် ကောမ်ကု ဂုံဤရ် အရဟန် မျှန် ဣံ၊ အုတ် ဗြံဟူ ဒေဝတာဝ် ကိန္နောကံ ဂန္ဓရ် နါဂ် သုပရ် ကုမ္ဘန် စသ် လှိုမ် စက်ဝါလ် ထွင် က္ခောအံ၊ ကာလ် ဂေါး ကျောက် ဗုဒ္ဓ တလေယ် တောသ် မဟာသမယသုတ် ကန် ဂေါး ကုံ သ္မိုင် မာရ် ထွင် မ ဥပဒြောဝ် စိ ကျောက် ဗုဒ္ဓ တလေယ် ကုယ ခေါင် အာရ်” (နဂါး- ၁)

မြန်မာပြန်။ ။ ကပိလဝတ်ပြည် အနီး မဟာဝန်တောတွင် မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ ရဟန်း၊ ရဟန္တာ ငါးရာ နေသည်။ ဗြဟ္မာ၊ နတ်၊ ဘီလူး၊ ဂန္ဓဗ္ဗ၊ နဂါး၊ ဂဠုန်၊ ကုမ္ဘန် အားလုံး စကြာဝဠာ တစ်သောင်း (ရှိ နတ် ဗြဟ္မာများ)လာ၍ အရိအသေ ပေးသည်။ ထိုကာလ အရှင်ဗုဒ္ဓဘုရား မဟာသမယသုတ် ဟောသည်။ ထိုအခိုက် မာရ်နတ်မင်း လာ၍ အန္တရာယ် ပြုသည်။ အရှင်ဗုဒ္ဓဘုရား သင်းကို အောင်မြင်သည်။

မာရ်နတ်အား မြတ်စွာဘုရားက နိမ်နင်းလိုက်ပုံကို ဝီပီပြင်ပြင် ရေးဖွဲ့ထား သည်။ မာရ်နတ်ကဲ့သို့ပင် ဘုရားရှင်အား အန္တရာယ်ပြုတတ်သော ဒေဝဒတ်ကိုလည်း မေတ္တာထား ခွင့်လွှတ်ကြောင်း ဖော်ပြ၍ မြတ်ဘုရား၏ ထူးကဲသည့် မေတ္တာတော် အနန္တကို ဖော်ပြထားသည်။

“ဝေါအံ ကာလံ ကျာက် ဗုဒ္ဓ တလီယံ စံကြမ် ချယ် ဇင် တွောအံ ဒေဝဒတ် တိန် ဟန္တလံ တွောအံ ချေး တုမန် တွောအံ စါရ် ထွင် ဒုင် သိလ် သတိ ချေး -- ဇင် ကျောက် ကာလံ ဂေါး ပုံဤရ် ပိ ဒိန္နင် ရင် စော ကု ဇောင် ကာလံ ဂေါး အာစာရ် ဇိဝ် ထွင် ပ္ဍိတ် ဆိမ်၊ ထွင် န လျောရ် ကိန္နောအံ တိလ စး --- ဇူစံ”
(နဂါး- ၈)

မြန်မာပြန်။ ။ ငါ့ရှင်ဗုဒ္ဓဘုရား တောင်ခြေတွင် စင်္ကြံလျှောက် သည့်အခါ ဒေဝဒတ် တောင်ပေါ် တက်သည်။ သင်း တွန်းသည်။ ကျောက်စွန်း နှစ်ခု လာ၍ ခံသည်။ သတိပေးသည်။ သင်း ဘုရား၏ ခြေထောက်၊ ထိုအခါ ရဟန်းသုံးပါး ထမ်းစင်ဖြင့် ပြန်သယ်သည်။ ထိုအခါ ဆရာဇီဝက လာသည်။ သွေးထွက် (အောင်) (ပြု) သည်၊ လာ၍ ရှိခိုး သည်။ ချမ်းသာ (ပေးရန် တောင်းပန်) သည်။ အရှင် ခွင့်လွှတ်သည်။

ဒေဝဒတ်သည် ဘုရားအားသတ်ရန် ကိုယ်တိုင်ကြံစည်ကာ ဂိဇ္ဈကုဉ်တောင်ပေါ် တက်၍ အရှေ့ဘက်တောင်ရိပ်မှ စင်္ကြံကြွနေသော မြတ်စွာဘုရားကို မြင်လျှင် ယန္တရားများဆင်ကာ ကြီးစွာသော ကျောက်တုံးကို လှိုမ့်ချသည်။ ဘုရား အနီးသို့ ကျောက်တုံး ရောက်လာသောအခါ ကျောက်တောင်ထွတ် နှစ်ခုသည် မြေမှ ထွက်၍ ခံလာသည်။ ထိုကျောက်တုံးနှင့် ခိုက်မိ၍ ကွာထွက်လာသော ကျောက်ချပ်သည် ဘုရား၏ ခြေပေါ်သို့ ကျသဖြင့် ခြေမ ကွဲလေသည်။ ထိုအခါ ဆရာဇီဝက လာ၍ မကောင်းသော သွေးတို့ကို ထုတ်စေကာ ဆေးစည်းသဖြင့် နှစ်ရက်ခန့် ကြာလျှင် ပျောက်ကင်းလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဒေဝဒတ်၏ အပြစ်ကိုလည်း ခွင့်လွှတ်ခဲ့ သည်းခံခဲ့လေသည်။

၁၁။ အဇာတသတ် အကြောင်း

ဗုဒ္ဓသာသနာကို အထောက်အပံ့ပေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတစ်ဦး ဖြစ်သည့် အဇာတသတ်မင်းကြီးသည် အယူဝါဒ အမှားများကို ဆည်းကပ်နေရာမှ သရဏဂုံ တည်သူတစ်ဦး ဖြစ်လာကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်။ အဇာတသတ်မင်းသည် ဒေဝဒတ် မြေမြို့သည်ကို ကြားလျှင် ခမည်းတော်ကို ပြစ်မှားမိသော ငါ့အားလည်း မည်သည့်အခါ မြေမြို့မည်နည်းဟု တွေးတောပူပန်ခြင်း ဖြစ်နေလေသည်။ ကြာ ခေါင်းလောင်း ပွင့်ချိန်ဖြစ်သော တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ ညဉ့်အခါ၌ မှူးမတ် များစွာတို့နှင့် ညီလာခံတွင် ရှိနေစဉ် မိမိပူပင်သောကရောက်ရသော အကြောင်း အရာကို ပြောပြလျက် ငါ၏ဒုက္ခဝေဒနာကို အဘယ်ပညာရှိတို့သည် ပြေပျောက် အောင် ကြံဆောင်နိုင်ပါအံ့နည်းဟု မေးလေသည်။

“ပိရိပိညံ ကရိတိကံ ဗိရိတမ် ကိန္တ ယာသံ သိုင် အဇာတသတ္တု သုညံ အမာတ်” (နဂါး- ၅)

မြန်မာပြန်။ ။ ကြတ္တိကာ လပြည့်ည အလင်း မရောက်မီ အဇာတသတ်မင်း အမတ်ကို မေးသည်။

“သိုင် အဇာတသတ္တုအံ ဗိရိတမ် ကိန္တ ယာသံ တိတ် အာရံ ကျောက် ဗုဒ္ဓ တလေယ် တာဝံ ညေယ် အမ္မဝန် ဥယျာန်” (နဂါး- ၄)

မြန်မာပြန်။ ။ အဇာတသတ်မင်း အလင်းမရောက်မီ ညထွက် သွားသည်။ အရှင်ဗုဒ္ဓဘုရား အမ္မဝန်ဥယျာဉ်တွင် နေသည်။

အဇာတသတ်မင်းကြီး၏ စကားကို ကြားလျှင် အမတ်တို့သည် မိမိတို့ ကိုးကွယ်သော ဂိုဏ်းဆရာကြီးများ၏ ဂုဏ်ကို ဖော်ထုတ်လျက် ဆည်းကပ်ရန် ပြောလေသည်။ အဇာတသတ်မင်းလည်း မြတ်စွာဘုရားအား ကိုးကွယ်လိုသော ဆန္ဒသာ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဆရာဇီဝကကို ကိုးကွယ်သင့်သောသူအား မေးလေသည်။ ဆရာဇီဝကက မြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်းကပ်ရန် လျှောက်ထားလျှင် ညတွင်းချင်းပင် သွားလိုသော ဆန္ဒဖြစ်၍ မှူးမတ်ပရိသတ် အပေါင်းနှင့်တကွ ဘုရား သီတင်းသုံးရာ ဆရာဇီဝက၏ သရက်ဥယျာဉ်သို့ သွားလေသည်။

“ဝေါအ် ကာလ် ကျောက် ဗုဒ္ဓ တိလီယံ တာဝ် ညေယံ အမ္မဝန် သ္မိင် အဇာတသတြုအ် ကု အာစာရ် ဇီဝ် ထွိုင် သ္မာည်”
(နဂါး- ၃)

မြန်မာပြန်။ ။ ဤကား အရှင် ဗုဒ္ဓဘုရား အမ္မဝန်တွင် နေသည်။ အဇာတသတ်မင်းနှင့် ဆရာဇီဝက လာမေးသည်။

အဇာတသတ်မင်းသည် ငါးရာသော ဆင်မယဉ်သာတို့၌ တစ်ယောက် တစ်ယောက်သော မိဖုရား၊ မောင်းမတို့ကို တင်ပြီးလျှင် ကိုယ်တိုင်လည်း စီးတော်ဆင်ကို တက်စီး၍ ညအခါဝယ် မီးရှူးတန်ဆောင်တို့ စိုက်ထောင်လျက် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှ ဇီဝက၏ သရက်ဥယျာဉ်သို့ သွားလေသည်။

ဘုရားရှင်အား အဇာတသတ်မင်းသည် မိမိ၏သောကကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ရန် အယူဝါဒအသီးသီးမှ နည်းလမ်းတို့ဖြင့် စုံစမ်းမေးမြန်းခဲ့ပါသော်လည်း စိတ်မကျေနပ် သဖြင့် ဘုရားရှင်ထံ လာရောက်ခဲ့သည့် အကြောင်းကို လျှောက်ထားသည်။ ဘုရားရှင်လည်း ရဟန်းပြုရခြင်း အကျိုးကို ဖော်ပြသော သာမညဖလသုတ်ကို ဟော၍ တရားရေအေး တိုက်ကျွေးလေသည်။ ထိုအခါ အဇာတသတ်မင်းသည် ပိတုဃာသက ကံကြောင့် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်သို့ မရောက်ဘဲ ဥပါသိကာ မြောက်ရုံသာ သရဏဂုံ ပဉ္စသီလ၌ တည်လေသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အယူဝါဒမှားတို့ကို ကျင့်သုံးနေသည့် သူတို့အား အမြင်မှန်ရအောင် ဆုံးမပေးရုံသာမက ဗုဒ္ဓသာသနာတွင် သက်ဝင်ယုံကြည် လာအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။ ဤအကြောင်းအရာတို့သည် ပုဂံခေတ်ဦးအခါက ကျင့်သုံးနေသော အယူဝါဒဟောင်းတို့သည် ပျောက်ကွယ်၍ ဗုဒ္ဓသာသနာ၌ သက်ဝင် ယုံကြည်လာအောင် အထောက်အကူ ပေးနေသည့် အကြောင်းအရာများဟု ဆိုနိုင် ပါသည်။

၁၂။ သမားတော် ဇီဝကအကြောင်း

မြတ်ဗုဒ္ဓရှိစဉ်ကာလက ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော လူပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ၏အကြောင်းကို ရာဇကုမာရ် ဂူပြောက်ကြီး မွန်မင်စာများတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ် အတုယူဖွယ် ဖြစ်အောင် မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ မြတ်စွာဘုရား ရှိစဉ်က ထင်ရှားခဲ့သည့် သမားတော်ကြီး ဇီဝကသည် စဏ္ဍပဇ္ဇောတမင်းအား ဆေးကုပုံကို ဖော်ပြထားသည်။

“အစာရ် ဇီဝ် ကု ကိန်ဥုယံ သ္မိင် စဏ္ဍပဇ္ဇောတ အာရ်”
(ဂူ- ၁၀၁)

မြန်မာပြန်။ ။ဆရာဇီဝက စက္ကပဇ္ဇောတမင်းအား ထောပတ် ဖြင့် ဆေးကုသည်၊ ပြီးသော် သွားသည်။

စက္ကပဇ္ဇောတမင်းကြီး၏ ဝေဒနာသည် ထောပတ်နှင့်ကုမှ ပျောက်မည့် ဝေဒနာ ဖြစ်သည်။ ထိုမင်းသည် ထောပတ်အား အလွန်မုန်းသည်။ ဆရာဇီဝကသည် ထောပတ်ကို အနံ့ပျောက်အောင် ချက်၍ ဆေးတိုက်ပြီးနောက် ယူဇနာငါးဆယ် ရှိသော ခရီးကို နေ့ချင်းသွားနိုင်သော ဘဒ္ဒဝတီဆင်မအား စီး၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ပြေးလေသည်။ စက္ကပဇ္ဇောတမင်းသည် သူ၏ဆေးတွင် ထောပတ်ပါမှန်း သိလျှင် အမျက်ထွက်ပြီး ဆရာဇီဝကကို ခေါ်လေရာ ထွက်ပြေးကြောင်း သိလျှင် တစ်နေ့လျှင် ယူဇနာ ခြောက်ဆယ် သွားနိုင်သော ကာကအမည်ရှိ ကျွန်ကို လိုက်စေသည်။

- ကိလ် စ သစ် တရ်လုယ် (၇- ၁၀၂)

မြန်မာပြန်။ ။ သျှိသျှားသီး စား(ရန်) ပေးသည်။

ကာက မည်သောကျွန်သည် ဆရာဇီဝကကို ဖမ်းရန်လိုက်လာရာ ဆရာဇီဝက သည် ဆေးထည့်ထားသော သျှိသျှားသီးကို ကာကအား စားရန် ပေးလေသည်။ သျှိသျှားသီး စားပြီးနောက် ဝမ်းသွေးသွန်သောအခါ ဆရာဇီဝကသည် ကာကအား ဆေးတစ်မျိုး တိုက်ပြီးနောက် ပြန်လွတ်လိုက်လေသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဝေဒနာမှ သက်သာသွားသော စက္ကပဇ္ဇောတမင်းသည် ဆရာဇီဝကအား အမျက်ပြေ၍ လက်ဆောင်များ ပို့ဆက်၏။ ဆရာဇီဝက၏ စွမ်းရည်နှင့် ဉာဏ်ပညာ ထက်မြက်ပုံကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။

၁၃။ ပသေနဒီကောသလမင်း အကြောင်း

မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာကို အထောက်အပံ့ပြုခဲ့သော ပသေနဒီကောသလ မင်းကြီးသည် အစားကျူးသူ ဖြစ်သည်။ သူ၏ ဝဖြိုးသော ခန္ဓာကိုယ်ကြောင့် အထိုင် အထ လေးလံလျက် တရားဓမ္မ ကောင်းစွာနာယူခြင်း မပြုနိုင်။ ထိုအခါ မြတ်စွာ ဘုရားက နေ့စဉ် စားသောက်နေသော ထမင်းတို့ကို တစ်လုပ်စီ လျော့စေခြင်းဖြင့် အစာလျော့နိုင်သွားပုံကို ရာဇကုမာရ်က မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။

“ဝေါအံ ဂလီောင် စနီ သွိုင် ပသေန မိမောယ် တေ့ယ်၊ ပြင် မောယ်၊ ဣက် ဒိညွာမ်၊ တျာင် စသ် တုရောဝ်၊ ထွတ် ပိ စွသ်၊ ကိပ် မုသုန် ထွံ သော့အံ ဒံပေါး ဒွာယ်” (၇-၁၅၁)

မြန်မာပြန်။ ။ ဤစားနပ်ရိက္ခာ အားလုံး ပသေ့နဒီကောသလ
 မင်း၏ တစ်နေ့စာ၊ ကျွဲတစ်ကောင်၊ ဝက်ရှစ်ကောင်၊
 ကြက် ဆယ့်ခြောက်ကောင် ငုံးသုံးဆယ်၊ ပုဇွန်ဆိတ်
 ငါးရာ၊ ဆန် ခုနစ်ပြည်

“ဝေါအံ အမွေအံ စသ် တုရောဝ် ဂေါး သွိုင် ပသေ့နံ တုန် ပွိစ်
 စနီ တုန် လွာစ် ဖြောဝ်” (ဂူ-၁၅၂)

မြန်မာပြန်။ ။ ဤကား ထိုအိပ်မက် ဆယ့်ခြောက်ချက်၊
 ပသေ့နဒီကောသလမင်း အစား လျှော့သည်။
 အံ့ဩဖွယ် ပြန်လုလာသည်။

ပသေ့နဒီကောသလမင်းအကြောင်းကို ဖော်ပြရာ၌ ထိုမင်း၏ မင်းမှုရေးရာ
 နှင့် သာသနာကို ချီးပင့်ပုံတို့ကို မှတ်တမ်းမတင်ဘဲ မြတ်စွာဘုရားက အစားလျှော့
 ခိုင်းပုံကို ထူးထူးခြားခြား မှတ်တမ်းတင်ထားသည်မှာ ကောင်းမှုရှင် ရာဇကုမာရ်၏
 စိတ်ကူးစိတ်သန်းဟုပင် ဆိုချင်ပါသည်။

၁၄။ ပဇာပတိဂေါတမီ ဘိက္ခုနီအကြောင်း

ပုဂံခေတ်ဦးသူတို့ စိတ်ဝင်စားခဲ့သော အကြောင်းအရာများတွင် မြတ်စွာဘုရား
 လက်ထက်က ဘိက္ခုနီသာသနာ အကြောင်းလည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ဘိက္ခုနီ
 များ၏ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏မိထွေးတော် ပဇာပတိဂေါတမီသည်
 အမျိုးသမီးများ၏ အထွတ်အမြတ် ထားအပ်သော ထေရီတစ်ပါး ဖြစ်သည်။ ဘိက္ခုနီ
 ဘဝတွင် ဘုရားရှင်နှင့် ရဟန်းအပေါင်းက ကြည်ညိုလေးစားသော ထေရီ တစ်ဦး
 ဖြစ်ခဲ့ပုံကို မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

ပဇာပတိဂေါတမီ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခန်းတွင် ပဇာပတိဂေါတမီသည် ပရိနိဗ္ဗာန်
 မပြုမီ မြတ်စွာဘုရားကို ပြာဠိဟာ အမျိုးမျိုးပြပြီးနောက် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော့မည့်
 အကြောင်း လျှောက်ထားသည်။ ထို့နောက် ပထမဈာန်မှ စတုတ္ထဈာန်အထိ ဝင်စားကာ
 နိဗ္ဗာန်ယူပုံကို မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

“ဝေါအံ ကာလံ ယ ပဇာပတိဂေါတမီ ထွိုင် မုန် ဟန် ကျောက်
 ကြယ် ပ ပြာဠိဟာ မ ကး မောယ် ပြကာရ် တုယ် ပရိနိဗ္ဗာန်
 ကာလံ ဂေါး အုတ် ကျောက် ကြေယ် ကု ဒေဝတာဝ် မနုသ်
 ဂုံလေင် အာရ် စုအး ကြေယ် အာနန် ကေတ် ဓါတ် ယ

ပဇာပတိဂေါတမီ ရင် ကေလ် ကု ကျောက် ဗုဒ္ဓ တိလိယံ”
(ဂူ- ၂၀၅)

မြန်မာပြန်။ ။ ဤကား ပဇာပတိဂေါတမီ လာ၍ မြတ်စွာ
ဘုရားထံ တောင်းပန် (ခွင့်ပန်) သောအခါ
တစ်မျိုး မကသော ပြာဠိဟာ ပြုပြီးသော်
ပရိနိဗ္ဗာန် (ပြု)သည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရား
နှင့် နတ်လူများ အားလုံးသွား၍ စင်ကြယ် (စေ)
သည်။ အရှင်မြတ် အာနန္ဒာ ပဇာပတိဂေါတမီ၏
ဓာတ်တော်ကို ယူ၍ ငါ့ရှင် ဗုဒ္ဓဘုရားအား
ပေးဆောင်သည်။

ပဇာပတိဂေါတမီ ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်လျှင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ကြွလာပြီး
ဝိသကြံနုတ်သား ဖန်ဆင်းသော ရွှေသားအလောင်းစင်သို့ တင်သည်။ လူ၊ နတ်၊
နဂါးနှင့် ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့က ရှေ့ဆုံးမှ သွားလေသည်။ အလောင်းစင်ကို
လောကပါလနတ်မင်း လေးပါးတို့က ထမ်း၍ နောက်မှလိုက်သည်။ ဘုရားနှင့်တကွ
သံဃာတော်များက မြေလုပ်တိုင်း အရောက် လိုက်ပါပို့ဆောင်ကြလေသည်။

ပဇာပတိဂေါတမီ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခန်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အမျိုးသမီးများ
အတွက် အထူးပင် ကြည်နူးဝမ်းမြောက်ဖွယ် ကောင်းလှသော မှတ်တမ်းပင် ဖြစ်သည်။

၁၅။ ဝိသာခါအကြောင်း

လှူဒါန်းပေးကမ်းခြင်း၌ မွေ့လျော်သော အရာဝယ် ဧတဒဂ်ရသော ဝိသာခါ
ကျောင်းအမကြီး အကြောင်းကိုလည်း အားကျဖွယ်ဖြစ်အောင် ရေးသားထားသည်။

“ဝေါအံ ကာလံ မိဂါရိသေဠိ ဩရံ အဂီရံ မ နောမ် ပ--ကလျာန်
ဂေါအံ ဝိသာခါ သ္မိင် ပဿေန် ကောမ် သိဠိ အုတ် ဗလံ ဝေင်
ရင် စောဝ် ကိလ် ကု သိရိဝဒ္ဓိသေဠိ ဂေါအံ ကောန် စါရံ စွသ်
စောဝ် ပန် ဣံ စဟ် ဒိည္ဇာမ် လိမ် ရုပ် ချေး ကုစိ ရောဝ် လွတ် စိ
ဒိဟိတ် စိင် သ္မိင် ဗုလး -- စိင် စိပ် ချေး ချေး ရင် ကု ရံပုသ်
မောယ် စိင် လောတ် တာဝ် တိ” (ဂူ- ၂၁၆)

မြန်မာပြန်။ ။ ဤကား မိဂါရသုဋ္ဌေး အဆင်းငါးပါးရှိသော
အမျိုးသမီးကို ရှာဖွေစေသည့်အခါ -- ဝိသာခါ

ရသည် ပဿေနဒီမင်း (နှင့်) တကွ သူဌေး
 အားလုံး ဗိုလ်ပါတို့ ကြိုဆို သယ်ဆောင်ပြီး
 သိရိဝဒ္ဓိ သူဌေးအား ပြန်၍ ပေးသည်။ သား
 နှစ်ဆယ် မြေးလေးရာ မြစ်ရှစ်ထောင် ရသည်။
 သူ၏ရုပ်လည်း အပျို ကဲ့သို့ (တူသည်) ဆင်
 (ကဲ့သို့) အင်အား ရှိသည်။ မင်း (ဆင်)
 လွတ်သည်။ ဆင်ရောက်လျှင် လက်တစ်ချောင်း
 နှင့် တွန်းသည်။ မြေသို့ ဆင်လဲကျသည်။

မိဂါရသူဌေးကြီးသည် သားဖြစ်သူအတွက် သတို့သမီးရှာရန် သာဝတ္ထိပြည်
 သို့ စေလွှတ်သည်။ ထိုအခါ ဝိသာခါ သတို့သမီးကို ရှာဖွေတွေ့ရှိ၍ သွားရောက်
 ကြောင်းလမ်း ပြောဆိုသည်။ ဝိသာခါကို မဟာလတာတန်ဆာဖြင့် ဆင်ယင်စေ၍
 သာဝတ္ထိပြည်သို့ အခြွေအရံများနှင့်တကွ စေလွှတ်ပို့ဆောင်စေသည်။ ဝိသာခါသည်
 အသက်တစ်ရာနှစ်ဆယ်ခန့် ရှိသော်လည်း တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ် သမီးကဲ့သို့ နုပျို၍
 သားတစ်ကျိပ်၊ သမီးတစ်ကျိပ်၊ မြေးလေးရာ မြစ်ရှစ်ထောင်ခန့် ထွန်းကားလေသည်။
 ဝိသာခါသည် ဆင်ပြောင်ငါးစီးအား ရှိသည်ဟု ဆိုသဖြင့် ကောသလမင်းကြီးက
 ဆင်ပြောင်ကြီးတစ်စီးကိုလွှတ်စေ၍ စုံစမ်းလေသည်။ ဝိသာခါသည် ထိုဆင်ပြောင်ကြီးကို
 လက်ချောင်း နှစ်ချောင်းဖြင့် နှာမောင်းမှ ညှပ်ကိုင်ကာ အသာအယာ တွန်းလှဲလိုက်
 လေသည်။ ထိုအခါ လူအပေါင်းက ကောင်းချီးပေးသည်။

ရာဇကုမာရ်သည် ဝိသာခါကျောင်းအမကြီး၏ တင့်တယ်ခန့်ညားပုံ၊ အရွယ်
 နုပျိုပုံ၊ ခွန်အားဗလနှင့် ပြည့်စုံပုံတို့ကို များစွာ နှစ်သက်ခဲ့ဟန်တူသည်။ ထို့ပြင်
 မိန်းမသားတစ်ဦး အနေနှင့်ပင် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော အကျိုးကို
 ဆောင်နိုင်သည့် အမျိုးသမီးများ ပေါ်ပေါက်လာစေရန် ရည်ရွယ် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ဟန်
 ရှိသည်။

ထိုသို့ သာသနာပြု အမျိုးသမီးတို့အကြောင်းကို ရွေးနုတ်ဖော်ပြခြင်းဖြင့်
 သာသနာစည်ပင်ရန် အထောက်အပံ့ပေးမည့် အမျိုးသမီးတို့ ပေါ်ပေါက်လာစေမည်
 ဖြစ်သည်။ ပုဂံခေတ်တွင် ပညာတတ် အမျိုးသမီးများ၊ အလှူပြုရာတွင် စနစ်တကျ
 ဆောင်ရွက်ခဲ့သော အလှူအမများ၊ ဘုရားတည်ခြင်း၊ ကျောင်းဆောက်ခြင်း၊ တံတိုင်း
 တည်ခြင်း၊ ကျွန်တို့ကို စီမံခန့်ခွဲရာတွင် လိမ္မာကျွမ်းကျင်သော အမျိုးသမီးများ စသည်ဖြင့်
 အမျိုးသမီးတို့၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ ထင်ရှားလှသည်။ ရာဇကုမာရ် ရွေးချယ်တင်ပြ
 ခဲ့သော အကြောင်းအရာတို့သည် ပုဂံခေတ် အမျိုးသမီးများအတွက် စံပြုစရာပင်
 ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် မိခင် ဤလောကဝဋ်သကာဒေဝီ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အမှတ်ရသော

အားဖြင့် သာသနာပြု အမျိုးသမီးတို့ အကြောင်းကို ဖော်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေမည်ဟု ခန့်မှန်းမိပါသည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ဗုဒ္ဓဝင် မွန်မင်စာများမှ အကြောင်းအရာများကို လေ့လာဆန်းစစ်သောအခါ ပုဂံခေတ်ဦးသူတို့၏ ဗုဒ္ဓစာပေ လေ့လာမှုနှင့် အနှစ်ချုပ်စွမ်းရည်ကို ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့နိုင်သည်။ သုမေဓာရသေ့ဘဝကို ဖော်ပြခြင်းသည် ဘုရားဖြစ်ရန် ဘုရား ဆုတောင်းပုံ၊ ဗျာဒိတ်ခံပုံ၊ ဘုရားလောင်းဘဝတွင် ဖြည့်ကျင့်ရမည့် ပါရမီတို့ကို ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရား ပွင့်တော်မူခြင်းအတွက် လူ နတ် ဗြဟ္မာတို့ ဝမ်းမြောက်ကြရပုံကို ဗုဒ္ဓကောလဟလ ဖြစ်ပုံဖြင့် ထူးထူးခြားခြား ဖော်ပြသည်။

ဘုရားလောင်း၏ ဘဝဖြစ်စဉ်များကို ဖော်ပြရာတွင် အဓိကကျသော ဖွားတော် မူခန်း၊ လေးတင်ခန်း၊ တောထွက်ခန်း၊ ဓမ္မစကြာတရားဟောခန်း စသည်ဖြင့် ရွေးနှုတ် ဖော်ပြထားသည်မှာ ယနေ့တိုင် ကောင်းမှုပြု မှတ်တမ်းတင်သူများက အတုယူ ရေးသားဆဲပင် ဖြစ်သည်။ ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် တရားဟောပုံ၊ အယူဝါဒ အမှားတို့ကို ကျင့်ကြံသည့် ဥရုဝေလ ကဿပ ညီနောင်တို့အား ချေချွတ်ပုံ၊ ဘုရား၏ သာသနာတော်သို့ ဝင်ရောက်လာကြသော ဗုဒ္ဓအယူဝါဒနှင့် အတိုက်အခံ ဖြစ်လာသော ဒိဋ္ဌိအယူဝါဒအမှားတို့ကို ပယ်ဖျက်ပုံများ စသည့် အကြောင်းအရာတို့သည် ဗုဒ္ဓ သာသနာ ပြန့်ပွားအောင် တည်တံ့အောင် ကြိုးပမ်း အားထုတ်ခဲ့ပုံများအား သိမြင်လာ စေသည်။

နဂါးရုံဘုရားတွင် စာပိုဒ်ရှည်များဖြင့် စေ့စေ့စုံစုံ မှတ်တမ်းတင်သော်လည်း ပုထိုးသားများနှင့် ဂူပြောက်ကြီးဘုရားတို့တွင်မူ ဇာတ်ကွက် တစ်ကွက်ချင်းကို ပြသကာ စာတစ်ကြောင်းစီဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ဟန်မျိုး တွေ့ရပါသည်။ ပုထိုးသား များနှင့် ဂူပြောက်ကြီးဘုရားတို့တွင် ရွေးချယ်တင်ပြထားသည့် ဇာတ်ကွက် အတော် များများက တူညီသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ ဂူပြောက်ကြီး ဘုရားတွင် ရာဇကုမာရ်၏ စိတ်ကူးစိတ်သန်းရွှင်ပုံကို ဖော်ညွှန်းနေသော ဇာတ်ကွက်များကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ဘုရားရှင်၏ သာသနာကို ကိုးကွယ်ယုံကြည်သော သာသနာစည်ပင်ပြန့်ပွား အောင် ဆောင်ရွက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ အကြောင်းကိုလည်း မှတ်တမ်းတင် ထားသည်။ ဗိမ္ဗသာရမင်းသည် ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်ကို အလှူပေးသည် စသည်ဖြင့် သာသနာကို ချီးမြှောက်သူများအကြောင်း ဖတ်ရှုရသဖြင့် ထိုသူများကဲ့သို့ သာသနာပြု

ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ ပေါ်ပေါက်လာအောင် ရည်ရွယ်ရေးသားခဲ့ဟန် ရှိသည်။ သာသနာတောင်ကို ဝင်၍ ရဟန်းပြုကာ သာသနာအကျိုး မဆောင်ရွက်နိုင်သော်လည်း ရဟန်းသံဃာတို့အား ပစ္စည်းလေးပါး အထောက်အပံ့ပေးခြင်းဖြင့် သာသနာတော် စည်ပင်အောင် ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း သတိပေးထားဟန်တူသည်။

အောင်ခြင်းရှစ်ပါးဟူ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ယနေ့တိုင် အလေးဂရုပြု ပြောဆိုနေကြသည့် ဘုရားရှင်ကို မကောင်းကြံသူတို့အား ဘုရားရှင်က ချေချွတ်ခြင်း ရှစ်ပါးအကြောင်းသည် အလွန်စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းသည်။ မေတ္တာ ရှေ့ထား၍ ခွင့်လွှတ်သည်ခံပုံမှာလည်း အံ့ဩချီးကျူးဖွယ် ဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းအရာတို့ကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ခြင်းဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကြီးမားသော မေတ္တာတန်ခိုးနှင့် ဘာသာတရား၏ အစွမ်းသတ္တိကို လူအများ သက်ဝင်ယုံကြည်လာအောင် ဖန်တီးနိုင်သည်။

သာသနာပြု အမျိုးသမီးများ၊ ထေရီများအကြောင်းကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးထု၏သဒ္ဓါတရားကို နှိုးဆွခဲ့ဟန်တူသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ပုဂံခေတ်က ဘုရားတည်၊ ကျောင်းဆောက် အလှူပြုကြသူများတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်လာခြင်းကို အလေးဂရုပြုရာ ရောက်ပါသည်။ အချုပ်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင် မွန်မင်စာများသည် ဗုဒ္ဓ၏ ဖြစ်စဉ်ကို သိရှိရသည် သာမက သာသနာတော် ပေါ်ပေါက်လာပုံ၊ သာသနာစည်ပင်ပြန့်ပွားလာပုံ၊ သာသနာပြု ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများနှင့် အတိုက်အခံ အယူဝါဒများ အားပြိုင်မှု၊ သာသနာတည်တံ့ရေးအတွက် ဘုရား အမှူးပြုသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အပေါင်းက ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ကြပုံတို့ကို သိရှိလေ့လာရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝင် မွန်မင်စာတို့၏တန်ဖိုး ကြီးမားလှသည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

နိဂုံး

ဤစာတမ်းသည် ပုဂံခေတ်ဦးကာလက မွန်မင်စာဖြင့် ရေးထိုးခဲ့သော ဗုဒ္ဓဝင် အကြောင်းအရာတို့ကို ဗုဒ္ဓဝင်မှတ်တမ်းအဖြစ် စီစဉ်တင်ပြထားသော စာတမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်မှတ်တမ်းတို့ကို ခေတ်အစဉ်အဆက် အလှူရှင်တို့ စိတ်ဝင်တစား ရေးသားခဲ့ကြသည်။ ပုဂံခေတ်ကတည်းက ရွေးချယ်ခဲ့သော အကြောင်းအရာတို့ကိုပင် နှောင်းလူတို့က ဆက်လက်မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြကြောင်း တွေ့နိုင်သည်။ ပုဂံခေတ်ဦး အခါက ရွေးချယ်မှုများက ပိုမိုပြည့်စုံသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ဗုဒ္ဓဝင်မွန်မင်စာတို့ကို လေ့လာခြင်းဖြင့် ပုဂံခေတ်ဦးကတည်းက ဗုဒ္ဓစာပေကို ပုဂံသားတို့ ကျွမ်းကျင်နုံ့စပ်ပုံအား တွေ့နိုင်သည်။ ဗုဒ္ဓဝင်တို့မှ ကောင်းနိုးရာရာ အချက်အလက်တို့ကို ထုတ်နုတ်ကာ ရိုးရိုးရှင်းရှင်း အနှစ်ချုပ် တင်ပြထားပုံမှာလည်း အလွန်အတုယူဖွယ် ဖြစ်သည်။

အဓိကကျသော အကြောင်းအရာတို့ကို ရွေးချယ်တင်ပြနိုင်စွမ်းနှင့်လည်း ပြည့်စုံပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝင် မွန်မင်စာတို့သည် ရှေးမွန်စာပေတစ်ရပ် အနေဖြင့် စံပြုစရာပင် ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

မြန်မာဘာသာ

ကျီးသဲလေးထပ်(ဆရာတော်)။ ။ ဇိနတ္ထပကာသနီကျမ်း၊ ရန်ကုန်၊ ဂန္ဓမာစာပုံနှိပ်တိုက်။
ကျော်ငြိမ်း၊ ဦး။ (၁၉၉၂)။ ပုဂံမြို့ဟောင်း မြင်းကပါ ဂူပြောက်ကြီးဘုရား၊ ရန်ကုန်၊
ရှေးဟောင်းသုတေသနဦးစီးဌာန။
ချစ်သိန်း၊ ဦး။ (၁၉၆၅) မွန်ကျောက်စာပေါင်းချုပ်၊ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်။
ဖိုးလတ်၊ ဦး။ (၁၉၆၁)။ မွန်ယဉ်ကျေးမှု၊ ပုဂံရက်သတ္တပါတ် ဟောပြောချက်များ။ ရန်ကုန်၊
ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန။
ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၊ ဦး။ (၁၉၆၆)။ မဟာဗုဒ္ဓဝင်၊ ဒု-တွဲ၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့။
ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၊ ဦး။ (၁၉၇၀)။ မဟာဗုဒ္ဓဝင်၊ တ-တွဲ၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့။
ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၊ ဦး။ (၁၉၇၁)။ မဟာဗုဒ္ဓဝင်၊ တ-တွဲ၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့။
မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနဂျာနယ်။ (၁၉၇၅၊ ဒီဇင်ဘာ)။ ရန်ကုန်၊ သမိုင်းသုတေသနအဖွဲ့။
သမိုင်းတံခွန်(၂)။ (၁၉၆၁)။ Rangoon, Burma Historical Commission.
ဟုတ်စိန်၊ ဦး။ (၁၉၅၉)။ ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်၊ ရန်ကုန်၊ အစိုးရပုံနှိပ်တိုက်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

Ba Shin, Bohmu, (1962) The Lokahteikpan, Rangoon, Burma Historical Commission.
Shorto, H.L. (1971). A Dictionary of the Mon Inscriptions from the Sixth to the Sixteenth Centuries. Toronto, New York, Oxford University Press